

Jalovszky Katalin

(1943–2023)

Elhunyt. Dr. Jalovszky Katalin történész-főmuzeológus. 1968 óta, az egyetem befejezése óta dolgozott a Történeti Fényképtárban. Harminc éven át a nemzetközi, majd az egyik leggyorsabban, legnagyobb mértékben növekvő gyűjteményt, az 1945–1956 közötti magyar eseménytörténeti gyűjteményt gondozta. 1989-ben szerezte meg egyetemi doktori címét.

Az 1970–1980-as években a spanyol polgárháború és a nyugat-európai magyar emigráció fényképeinek gyűjtésével, feldolgozásával és az eredmények publikálásával foglalkozott. 1990-től kutatásainak egyik kiemelt területe lett Budapest 1900 körüli képi forrásainak gyűjtése. Ettől kezdve Tomsics Emőkével közösen hat fényképalbumot állított össze a századforduló és a két világháború közötti időszakból. Ezek az albumok – A tegnap világa. Magyarországi városok a századfordulón; Volt egyszer egy Magyarország; Császári Bécs – királyi Budapest. Fotográfiák a századforduló idejéből; Budapest világváros; Budapest a Duna gyöngye. A főváros élete a két világháború között, valamint Budapest, az ikerfőváros 1860–1890 – nagy sikert arattak a széles olvasóközönség körében, és újdonságot hoztak abban a tekintetben, miként lehet a múzeumi műtárgyat, a nagyközönségnek is vonzó módon, a szélesebb köztudat részévé tenni. Az önálló köteteken kívül több nagyszerű, jelentős történelmi kiadvány illusztrációjának összeállítása fűződik a nevéhez.

Dr. Jalovszky Katalin négy évtizedes múzeumi munkája során számos kiállítást rendezett önállóan vagy társrendezőként. Ezek közül ki kell emelnünk az 1988-ban, az egykori Munkásmozgalmi Múzeumban bemutatott 'A fotográfia első száz éve Magyarországon' címűt, ami elsőként szolgált mintául ahhoz, hogy a fénykép a múzeumok többi kincsével egyenrangú, önálló műtárgy és egyben a történettudomány sajátos forrása is. 2001-ben a Magyar Nemzeti Múzeumban nagy sikerrel bemutatott, a Történeti Fényképtár gyűjteményéről keresztmetszetet adó Fénnyel írott történelem című kiállítás társrendezője, és a vele egy időben megjelent tudományos igényű fotóalbum társzerkesztője és egyik szerzője volt.

Az utóbbi két évtizedben a magyarországi holokauszt történetének és az 1956-os forradalom eseményeinek, vizuális emlékeinek megkerülhetetlen szakértőjévé vált. Erről tanúskodhatnak magyar és külföldi kutatók tucatjai is, akik az ő segítségével készítették el saját kiállításukat, egyéb munkájukat, de elsősorban azok a megjelent képszeállítások és kiállítások, melyeket ő állított össze, szerkesztett, gondozott.

2006-ban ő bonyolította le a Magyar Nemzeti Múzeumban az 1956-os forradalom emlékeinek nagyszabású, nagy sikerrel végződött gyűjtőakcióját, és társrendezőként ő állította fel a múzeumban a forradalom újonnan begyűjtött emlékeiből rendezett kiállítást, akárcsak a forradalom fotográfiáiból összeállított németországi vándorkiállítást. Több előadást tartott, cikket, katalógust írt a forradalom képi forrásairól és azoknak a forráskritika szempontjainak megfelelő feldolgozásáról, publikálásáról.

Kutatási eredményeit rendszeresen publikálta a FOTO, az Élet és Tudomány, a Kritika, a Fotóművészet és más lapok hasábjain, és több mint egy évtizedig ismertette a Budapesti Negyed és a Rubicon című folyóiratok képszerkesztőjeként a nagyközönséggel a múzeum fényképtárának kincseit. 2014-ben jelent meg a Jalovszky Katalin, Tomsics Emőke és Toronyi Zsuzsanna által írt, A magyarországi zsidóság képes története című könyv, sok éves kutatómunkájuk összegzése.

Ez a néhány sor természetesen kevés arra, hogy egy négy évtizedes, töretlen, gazdag életpályát összefoglaljon, de talán felidézheti az őt jól ismerő kollégákban Jalovszky Katalin színes egyéniségét,

nagy műveltségét, mindig segítségre kész, derűs alakját, mellyel nyugdíjasként is a Fényképtár egyik meghatározó személyisége volt és egyik alappillére a tárban jellemző jó munkatársi kapcsolatoknak.

Kati tekintélyt parancsoló évtizedei ellenére nem öregedett meg. Halála előtt három héttel még gyűjtött a Nemzeti Múzeumnak. Most is könyvet írt, fáradhatatlanul dolgozott választott témájával. Emlékét a raktárban, a leltárkönyvekben és a szívünkben őrizzük.

A Magyar Nemzeti Múzeum Történeti Fényképtárának munkatársai

(forrás: mnm.hu)